

FORSKERUTDANNINGSMELDINGEN 2014

I 2014 hadde Det medisinsk-odontologiske fakultet i overkant av 500 aktive doktorgradskandidater og 96 forskerlinjestudenter ved utgangen av året. 75 kandidater disputerte i 2014 som er en nedgang i forhold til rekordåret 2013 (115 kandidater). 109 kandidater ble tatt opp til doktorgradsprogrammet ved fakultetet; en økning på 21 kandidater i forhold til 2013.

Forskerutdanningen er en viktig del av fakultetets samlede forskningsaktivitet. Det er derfor svært viktig å kvalitetssikre forskerutdanningen i alle ledd for å sikre god gjennomstrømning av ph.d.-kandidater og høy kvalitet på forskningen.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

I 2013 ble det satt i gang to større prosjekter:

- Gjennomgang av kursporteføljen for forskerutdanning på ph.d.-nivå, for å sikre et bredt tilbud og god kvalitet på ph.d.-emner. Sluttrapporten fra arbeidsgruppen ble ferdigstilt i august 2014.
- Utarbeidelse av et kompetansehevsingsprogram for veiledere. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som har arbeidet med å utvikle et nettbasert kurs for veiledere. Dette kurset vil starte opp i løpet av 2015.

Arbeidet med å styrke Forskerlinjen ble videreført i 2014. Forskerlinjen hadde ved utgangen av 2014 96 aktive studenter. Ved utgangen av 2014 har totalt 81 studenter fullført forskerlinjen. Det ble i 2014 bestemt at det skal gjennomføres en nasjonal evaluering av forskerlinjeordningen. Arbeidet ble satt i gang våren 2014, og resultater fra første del av spørreundersøkelsen er under bearbeidelse.

Instituttene rapporterer at de har nådd de fleste av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2013. I løpet av 2014 er det opprettet flere nye ph.d.-emner og forskerskoler ved fakultet. Enkelte institutt melder om økt rekruttering til doktorgradsutdanningen. Det rapporteres også om økt fokus på stipendiater med pliktarbeid, og at oversikten over pliktarbeidfordelingen er bedret.

Fakultetet har utarbeidet egen handlingsplan for forskerutdanning for perioden 2014 - 2016. Blant de prioriterte tiltakene er innføring av obligatorisk veilederopplæring og utvidelse av bolk om karriereplanlegging i grunnkurset (MEDMET1). På instituttnivå prioriteres bl.a. karriereplanlegging, internasjonalisering, ph.d-seminarer og videreutvikling av tilbudet til forskerlinjestudenter.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger ved fakultetet – vurdering

I løpet av 2014 er nye forskerskoler og ni nye ph.d.-emner opprettet. Fem av emnene er tilknyttet et av fakultetets nye Senter for fremragende forskning (SFF): Centre for Cancer Biomarkers (CCBIO). Det andre SFF, Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health (CISMAC), har hatt et stort faglig seminar i 2014.

Det ble i løpet av 2014 opprettet tre nye forskerskoler: Centre for International Health Research School, Bergen Biomedisinske forskerskole og CCBIO Research School of Cancer Studies. Det planlegges også en forskerskole i odontologi. Flere av forskerskolene har etablert samarbeid på tvers av institutt, fakultet, helseforetak og andre utdanningsinstitusjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Det forventes at alle forskerskoler ved fakultetet bidrar til opprettelse av forskerkurs.

Instituttene rapporterer om godt samsvar mellom forskningssatsningene og forskerutdanningen og har som målsetting at alle seksjoner ved instituttet skal ha stor og pågående ph.d.-aktivitet.

Gjennomstrømning - vurdering og behov for tiltak for å forbedre denne

Gjennomføringsgraden i forskerutdanningen er høy, og netto gjennomføringstid er generelt sett lav. Noen institutter rapporterer om enkelte ph.d.-kandidater som ikke fullfører på normert tid og som må søke om forlengelse, og spesielt gjelder dette kandidater med eksperimentelle og translasjonelle prosjekter. Det er satt i gang tiltak for å øke gjennomføringen ved å følge opp kandidater som har forsinket progresjon. Midtveisevalueringen, framdriftsrapporten og styrket veilederopplæring er viktige tiltak for å bedre gjennomstrømningen og sikre kandidatene så god oppfølging som mulig. Det arbeides videre kontinuerlig med at opptaksprosessen i doktorgradsprogrammet skal bli så smidig og effektiv som mulig. Tidlig innmelding er med på å sikre motivasjon og mulighet for kursdeltagelse, samt tilfredsstillende arbeidsordninger for eksternfinansierte doktorgradskandidater i forhold til arbeidsgiver.

Underkjenning - vurdering og behov for tiltak

I 2014 var det tre underkjenninger, som er en nedgang sammenlignet med sju underkjenninger i 2013. Samtidig er antall innleverte avhandlinger lavere i 2013 enn i 2014, slik at det er ingen reell prosentvis nedgang. Totalt sett er antallet underkjenninger lavt med tanke på antall avhandlinger ved fakultetet. Framdriftsrapportering, midtveisevaluering og veilederopplæring anses som viktige tiltak for å heve kvaliteten av doktorgradsarbeidene. Tiltak som vurderes for å unngå underkjenninger i fremtiden er blant annet fokus på akademisk skriving, spesielt av sammendraget til avhandlingen. Det er også prioritert å sikre god oppfølging av kandidater, slik at avhandlinger som underkjennes kan leveres på nytt.

Veilederopplæring - vurdering av situasjon, effekter og behov

Høsten 2013 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med mål om å forbedre veilederopplæringen ved fakultetet, og dette arbeidet ble videreført i 2014. Opplæringen skal både ivareta veiledernes behov for å kjenne regler og retningslinjer knyttet til forskerutdanningen og være en arena for faglig påfyll når det gjelder veiledning. Arbeidsgruppen har utarbeidet et to-trinns kursopplegg for veiledere, bestående av nettbasert kurs og veilederseminar. Det planlegges en pilot for det nettbasert kurset våren 2015, og at kurset blir gjennomført i løpet av 2015. Det er et mål at alle nye veiledere skal fullføre kurset før de blir formelt oppnevnt som veiledere. Instituttene rapporterer at det er behov for å styrke veilederopplæringen.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.

I handlingsplan for forskerutdanning (2014-2016) er en av målsettingene at fakultetet skal være synlig og delta i internasjonale fora for forskerutdanning. Ledelsen ved forskerutdanningen er aktive i ORPHEUS, en internasjonal organisasjon for ph.d-utdanning i biomedisin og helsevitenskap.

Fra fakultetet er det et ønske at flere kandidater får muligheten til å ta et forskningsopphold i utlandet, og at utenlandske kandidater tilknyttet andre universitet skal ha mulighet til å ha forskningsopphold ved fakultetet.

Andre forhold av særlig betydning for fakultetets håndtering av forskerutdanningen som har endret seg, eller som man planlegger å endre i perioden.

Vet ett av instituttene har man satt i gang en gjennomgang av de siste ti års doktorgradsavhandlinger for å undersøke hvor mange manuskripter/artikler fra avhandlingene som ikke er publisert. Dette vil blir fulgt opp i 2015.